

Mottagare
Regionstyrelsen

Förslag till alternativt nyttjande av projektstöd kultur samt hantering av ej utnyttjat driftsstöd 2024

Förslag till beslut

- Regionstyrelsen beslutar att 400 000 kronor som tillförts i utökning av budgetram för kulturstöd 2024 och 150 000 kronor av 2024 års outnyttjade driftsstöd för samlingslokalhållande föreningar fördelas som tillfälligt förstärkt verksamhetsstöd till föreslagna kulturorganisationer.

Sammanfattning

I november 2022 beslutade regionfullmäktige att tillföra regionstyrelseförvaltningen en utökning av budgetram på 500 000 kronor för att kunna fördela ett nytt stöd för regional kulturutveckling. Dessa har sedan dess inte kunnat fördelas eftersom införandet av nytt stödsystem (inklusive riktlinjer för detta nya stöd) har försenats till följd av överklagande till förvaltningsrätten. 2023 fördelades de istället som tillfälligt förstärkta verksamhetsstöd. Förslaget är ett liknande förfaringsätt även i år, 2024, då stödformen fortfarande inte har sjuösatts. Av dessa har 100 000 kronor av årets medel redan fördelats (se RS 2024/123).

Förslaget är även att ej sökta, det vill säga outnyttjade, driftsstöd till landsbygdernas lokaler för 2024, på 150 000 kronor, tillförs denna fördelning med fokus på kulturverksamheter på landsbygderna. Detta innebär en total möjlig fördelning på 550 000 kronor i förstärkta verksamhetsstöd, baserat på inkommande ansökningar om verksamhetsstöd.

För kulturlivets aktörer är möjligheten till stöd för verksamhetskostnader ett stort behov. Detta stöd är ofta kraftigt översökt. Under de senaste åren har kostnader som personal-, hyres-, el- och resekostnader ökat. Till detta kommer ett nytt och ovant beteende hos publiken som inte är lika trogna exempelvis scenkonsten nu som före pandemin. Förslaget syftar till att gynna aktörer med ett särskilt utvecklingsfokus inom konstområden med svag infrastruktur och att stärka kulturen på landsbygderna.

Aktörer som föreslås tillfälligt eller förstärkt verksamhetsstöd är Gotlands läns hemslöjdsförening och Textil Gotland för fortsatt samverkan kring lokalen ”Hantverket”, Kulturföreningen Balans i fokus/Vibrationsverket i Anga för deras arbete med unga och äldre i projektet ”Rum för rörelse”, Nycirkus Gotland för sitt arbete med målgruppen unga och unga vuxna samt daglig

träning, Teater Unga Roma och Teatervagnen/Teaterensemblen för arbete med teater/scenkonst för barn och unga, Gotlands Tonsättarskola för förnyelsearbete med festivalen Ljudvågor och Gotlands Bildningsförbund för utvecklingsarbetet kring bildningsfrågorna och studieförbunden. För att särskilt stärka kultur jämnt fördelat på landsbygderna föreslås stöd även till KUNO - kulturförening norra Gotland, riksteaterföreningarna Nordret och Sudret, Biografen Savannen i Guldrupe och Lantbruksmuseet i Havdhem.

Förslaget är följande fördelning:

Förslag 2024 (outnyttjade projektmedel)	tkr
Gotlands läns hemslöjdsförening	50
Textil Gotland	50
Kulturföreningen Balans i fokus/Vibrationsverket	50
Nycirkus Gotland	50
Teater Unga Roma	50
Teaterensemblen/Teatervagnen	50
Gotlands bildningsförbund	50
Gotlands tonsättarskola	50
Total summa	400

Förslag 2024 (outnyttjade driftsstöd)	tkr
Nordret Scen och Bio	10
Sudrets Teaterförening	10
KUNO – kulturföreningen på norra Gotland	50
Stiftelsen Gotlands Lantbruksmuseum	30
Biograf Savannen	50
Summa	150

Förslaget till fördelning utgår utifrån allmänna och specifika bestämmelser gällande verksamhetsstöd till kulturorganisationer och har liksom förslaget på fördelning av verksamhetsstöd beretts och bedömts utifrån gamla stödsystemet som gällt fram till den 1 november. Förslaget stärker kulturen på landsbygderna, breddar kulturlivet genom att stärka de svaga områdena slöjd och form, dans- och cirkus, teater för barn och unga. Förslaget lägger även ett fokus på bildningsfrågorna på Gotland, vilket inte kan tillgodoses inom den ordinarie fördelningen av verksamhetsstöden. Majoriteten av aktörerna har sitt huvudsäte på landsbygderna men i stort sett alla arbetar övergripande med hela Gotland i fokus.

Ärendebeskrivning

Outnyttjade projektmedel för regional kulturutveckling

2021-2023 arbetade regionstyrelseförvaltningen fram ett nytt bidrags- och stödsystem för kulturen planerat att sjösättas 2023. Förslaget antogs i mars 2023 av regionfullmäktige men överklagades senare under våren, vilket har försenat implementeringen av stödsystemet och även för möjligheten att kunna utlysa det projektstöd som förvaltningen fått en ramförstärkning för på

500 000 kr från och med 2023. Dessa medel är avsedda att riktas mot det fria kulturlivets aktörer för metodutveckling, för möjligheten att kunna pröva nya samarbeten eller söka medfinansiering för projekt på nationell nivå. På grund av överklagan av det nya stödsystemet för kulturen finns inga godkända villkor på plats vilket lett till att stödet inte kunnat fördelas vare sig 2023 eller 2024 enligt plan.

Tidigare i år fördelades 100 000 kronor av medlen till den ekonomiska föreningen Gotland Kulturrum, se ärende RS 2024/123. Mot bakgrund av de ansökningar om verksamhetsstöd som inkommit avseende 2025 föreslås de hittills outnyttjade medlen om 400 000 kronor att fördelas som tillfälliga eller förstärkta verksamhetsstöd enligt allmänna och specifika bestämmelser för stöd till kulturorganisationer. Fördelningen som föreslås gäller:

Förslag 2024	tkr
Gotlands läns hemslöjdsförening	50
Textil Gotland	50
Kulturföreningen Balans i fokus/Vibrationsverket	50
Nycirkus Gotland	50
Teater Unga Roma	50
Teaterensemblen/Teatervagnen	50
Gotlands bildningsförbund	50
Gotlands tonsättarskola	50
Total summa	400

Outnyttjade driftsstöd för 2024

Varje år hanterar förvaltningen driftsstöd till det som heter samlingslokalhållande föreningar. Det är stöd till framförallt bygdegårdsföreningar, hembygdsföreningar och sockenföreningar. Stödet har en årlig budget på 525 000 kronor och antalet ansökningar och det totala sökbeloppet varierar från år till år.

Innevarande år har 48 ansökningar inkommit. Av dessa är två ej godkända och sökbeloppet uppgår just i år således endast till 384 275 kronor. Att sökbeloppet varierar från år till år beror på föreningarnas inskickade underlag på antal godkända aktiviteter, samt för att få ett extra stöd, till antalet så kallade premierade aktiviteter. Förslaget är att fördela detta ej utnyttjade stöd till kulturaktörer på landsbygderna baserat på ansökningarna till verksamhetsstöden, dvs följande aktörer:

Förslag 2024	tkr
Nordret Scen och Bio	10
Sudrets Teaterförening	10
KUNO – kulturförening på norra Gotland	50
Stiftelsen Gotlands Lantbruksmuseum	30
Biograf Savannen	50
Summa	150

Bedömning

Fördelningen om totalt 550 000 kronor bedöms stärka ett antal aktörer som inte kan tillgodoseas stöd inom den ordinarie fördelningen av verksamhetsstöd, (se RS 2024/2128). Syftet är att fortsätta möjliggöra kulturens utveckling på Gotland och att stärka de svaga områdena slöjd/form, dans/teater, folkbildningsfrågorna, stärkt kultur på landsbygderna samt kultur för barn och unga. Majoriteten av aktörerna har sitt huvudsäte på landsbygderna. Nedan följer bedömning av de föreslagna aktörerna:

Gotlands läns hemslöjdsförening och Textil Gotland (Hantverket).

Ett initiativ som tog fart under pandemin då flera slöjd- och formaktörer gick ihop med Studieförbundet Vuxenskolan och de båda slöjd- och formutvecklarna för att skapa ett gemensamt makerspace på Kulturrum i Visby. De senaste åren har samarbetet utvecklats, fördjupats och genom dessa outnyttjade medel har det gjorts möjligt för föreningarna att arbeta/finnas kvar i lokalerna på kulturrum. Då slöjd- och formområdet är ett svagt konstområde är bedömningen att det är viktigt att bidra till att denna samverkan kan fortsätta ske och att aktörerna kan vara kvar på platsen.

Vibrationsverket/Kulturföreningen Balans i Fokus drivs av konstnärerna Anna Eriksson Weiser och Wolfgang Weiser, och är unikt i sitt slag. Här förenas konst, balans, lyssnande och cirkus i Anga på östra Gotland. Sedan 2022 har de extra medel från Kulturrådet för att utveckla och utöka sitt arbete bland annat gentemot barn, unga och äldre i projektet ”Rum för rörelse”. Förstärkningen är ett sätt att medfinansiera detta nationellt intressanta projekt som också finansieras av Kulturrådet nu snart på det tredje och avslutande året. Tillsammans med Nycirkus Gotland samverkar de kring planering och genomförande av ”daglig träning” och har även dialog och samarbeten kring övriga aktiviteter och arrangemang på området dans och cirkus. Detta ger deras gemensamma målgrupper barn och unga, amatörer och professionella viktiga förutsättningar för sitt utövande och en viss infrastruktur för dans- och cirkusområdena.

Nycirkus Gotland. Nycirkus Gotland är en av få aktörer på ön som arbetar med cirkus, dans och med målgruppen unga och unga vuxna. Verksamhetens arbete med daglig träning för professionella dansare och cirkusartister är skäl till att ett tillfälligt stöd föreslås samt för att stärka det svaga dans- och cirkuskonstområdet på Gotland.

Teater Unga Roma Teater Unga Roma är en ideell förening som har arbetat med barn- och ungdomsteater på Gotland sedan 2005. Föreningen befinner sig i ett spännande men också sårbart skede. Inför sitt tjugonde verksamhetsår håller föreningen på att inkludera in ett flertal nya unga medlemmar samtidigt som de äldre finns där i bakgrunden och i styrelsen för att lotsa det nya Unga Roma på ett tryggt sätt framåt. Ett extra verksamhetsstöd kan säkra teaterns framtid på Gotland så att gotländska skolbarn även i framtiden kan få ta del av Unga Romas stilsäkra, viktiga och angelägna scenkonstproduktioner.

Teaterensemblen/Teatervagnen

Under hösten 2024 kommer Teatervagnen att övergå till att endast bedriva sin verksamhet inom ramen för den ideella föreningen Teaterensemblen samtidigt som Romateatern AB och Romateatern produktion AB avvecklas.

Teatervagnen, är sen 2022 en ambulerande teaterscen med ambitionen att spela professionell och kvalitativ teater för barn och familjer runt om på Gotland och fastlandet. Med en rullande utfällbar scen kan vagnen nå avlägsna platser och utsatta områden och där ge barn och vuxna en upplevelse av gemenskap och lek runt berättande och teater. Teatervagnen arbetar med konceptet "sinneskonst", det vill säga interaktiva inslag i föreställningarna för alla fem sinnen. Metoden syftar till att aktivt inkludera barn med olika former av funktionsnedsättningar, både neuropsykiatriska och fysiska. Som en av de få fria teatergrupperna på Gotland är ett stöd viktigt samt för ge gotländska barn professionell teater. Verksamheten föreslås ett verksamhetsstöd på 50 000 kronor i ordinarie fördelning, och föreslås även ett förstärkt verksamhetsstöd på 50 000 kronor, vilket isåfall innebär 100 000 kronor totalt för 2025.

Gotlands bildningsförbund

Föreningen har en samlande och stödjande funktion för folkbildningen och framförallt studieförbunden på Gotland. Under pandemin och nu två år efteråt har förvaltningen haft möjligheter att dela ut tillfälligt stöd till föreningen. Studieförbunden befinner sig mitt i det kraftfulla neddragningspaketet som regeringspartierna ålagt svensk folkhögskola och folkbildning. Detta får till följd att både personalnedskärningar och uppsägningar av lokaler just nu sker. Samtidigt har fördelningen av det statliga stödet till folkbildningen skett för första gången för perioden 2025-2027 med nya statliga regler. Region Gotland står också inför att göra en översyn av det egna stödsystemet till studieförbunden och att ha en samlad part som för studieförbundens talan är därför relevant även för 2025. Eventuellt fortsatt finansiering av bildningsförbundets verksamhet behöver då ses över eftersom denna tillfälliga fördelning kommer att upphöra inför 2025.

Nordrets- och Sudrets teaterföreningar föreslås få ett litet med viktigt extra stöd för sitt arbete med att köpa in och arrangera mestadels riksteaterproduktioner med både teater och dans av yppersta kvalitet. Detta arbete görs helt ideellt och föreningarna är viktiga nav i arbetet med att tillgängliggöra högkvalitativ professionell scenkonst över hela Gotland utanför Visby.

Stiftelsen Gotlands Lantbruksmuseum i Havdhem föreslås få ett symboliskt stöd för det arbete som görs med att dels hitta samverkan mellan de äldre (som träffas regelbundet på museet och sköter om byggnader och inventarier) och en grupp yngre motorintresserade med framförallt A-traktorer (EPA-traktorer). Den förenande kärleken till motorer över generationsgränserna gör att organisationen nu ansökt om och erhållit stöd från Allmänna arvsfonden för att bygga en helt ny större vinterbonad motorhall på museiområdet.

KUNO – kulturförening på norra Gotland. KUNO är en ideell förening som skapar förutsättningar för ett rikt kulturutbud på Norra Gotland och som genom att erbjuda många olika kulturella uttryck vill nå ut brett. Region Gotlands kulturprisvinnare 2021 är en ganska ung arrangörsförening på norra Gotland. Föreningen fyller 10 år 2025. KUNO samverkar med bildningsförbunden främst Vuxenskolan och Bilda, Gotlands Folkhögskola, Fårösundsskolan, Fårösunds Utveckling, Bunge Sockenförening, Roxy Kulturförening, Nordrets Scen och Bio och Bungemuseet. Sedan några år hyr föreningen en fastighet i Fårösund som blivit basen för alla deras verksamhetsgrupper. Föreningen har växt de senaste åren och ambitionen är nu att kunna anställa en person för att kunna fortsätta utveckla och tillgängliggöra alla verksamheter i kulturhuset. Förslaget är ett förstärkt stöd för att möjliggöra den fortsatta utvecklingen.

Biograf Savannen. Savannen är utomhusbion (registrerad biograf) och numera även konsthallen i Guldrupe mitt på Gotland. Verksamheten har funnits några år, utvecklats löpande och håller hög kvalitet. Hållbarhet är ett ledord och en stor del av energiförsörjningen drivs av solceller. Under sommaren har tre konstnärer ställts ut och bion visar en blandning av arthouse och bredare filmer från aktuell repertoar. Verksamheten har öppet sensommar och en bit in på hösten och visar också barnfilm.

Gotlands Tonsättarskola i Visby föreslås få ett extra stöd för festivalen Ljudvågor. 2025 är det 30 år sedan skolan startade. Festivalen är verksamhetens största utåtriktade evenemang. Musiken till festivalens cirka 60 uruppföranden arbetas fram i undervisningen och under olika workshops för att sedan framföras varje år i maj under de studerandes egen festival. Tonsättarskolan är Sveriges ledande förutbildning i komposition och cirka 80% av de som studerar komposition på en musikhögskola i Sverige idag har tidigare varit student vid Gotlands Tonsättarskola.

Bedömning av konsekvenser i tvärperspektiv

1. Rättslig grund/rättsligt perspektiv

Fördelning är genomförd utifrån allmänna bestämmelser och gällande regler och riktlinjer för stöd till kulturverksamhet. Bedömningar sker mot bakgrunden av årligen inskickade årsmöteshandlingar, regelbundna utvecklingssamtal och de faktiska ansökningarna som ligger till grund för förslaget.

2. Ekonomiskt perspektiv

Fördelningen görs inom budgetram. Outnyttjat projektstöd för kultur samt driftsstöd till samlingslokalhållande föreningar omvandlas till ett tillfälligt verksamhetsstöd.

3. Barnperspektiv

I fördelningen har hänsyn tagits i bedömningarna. Sju av de föreslagna aktörerna har på olika sätt och med olika förutsättningar barn- och unga som målgrupp.

4. Jämställdhetsperspektiv

Bedömningen är att majoriteten av verksamheterna genomförs med ett jämställdhetsperspektiv och flera arbetar aktivt med jämställdhet och breddat deltagande.

5. Landsbygdssäkring/geografiskt perspektiv

En majoritet av verksamheterna har sitt säte på landsbygderna.

6. Klimat och miljöperspektiv

Bedömningen är att de föreslagna verksamheterna verkar medvetet för ett stärkt klimat och miljöperspektiv.

Beslutsunderlag

Regionstyrelseförvaltningens tjänsteskrivelse 2024-11-06

Regionstyrelseförvaltningen

Stefan Hollmark
Regiondirektör

Angelica Andersson Fihn
Avdelningschef kultur och fritid